

PRO BONO

Január/2020

1. **ZÁKON O ZÁKLADNÝCH POŽIADAVKÁCH NA BEZPEČNOSŤ DETSKÉHO IHRISKA**
Dňa 16. októbra 2019 bol Národnou radou SR schválený úplne nový zákon č. 371/2019 Z. z. o základných požiadavkách na bezpečnosť detského ihriska a o zmene a doplnení niektorých zákonov s cieľom reagovať na aktuálny spoločenský stav spočívajúci v dlhodobu pretrvávajúcich nedostatkoch v oblasti bezpečnosti detských ihrísk.
2. **NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA**
Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 28. novembra 2019 novelu Trestného zákona, ktorou sa okrem iného zavádza v osobitnej časti Trestného zákona nová skutková podstata trestného činu Podpory a propagácie sexuálnych patologických praktík.
3. **NOVELA ZÁKONA O DANI Z PRIJÍMOV - PODNIKOVÉ BYTY**
Novela má stimulovať nový zdroj financovania bytovej výstavby v podobe financovania zo strany podnikateľského prostredia. Predstavitelia podnikateľského prostredia majú byť k rozsiahlejšej bytovej výstavbe motivovaní zvýhodnením v podobe kratšej doby odpisovania špecifikovaného typu budov.
4. **NOVELA ZÁKONA O OSOBITNOM ODVODE VYBRANÝCH FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ**
Zvýšenie sadzby osobitného bankového odvodu zarezonovalo verejnou mienkou a vyvolalo intenzívnu diskusiu naprieč spoločensko-politickým spektrom. Aké zmeny novela prináša a čo to vlastne osobitný odvod je, sa dozvieme v našom článku.
5. **NOVELA ZÁKONA O POTRAVINÁCH**
Novelou sa zákonodarca pokúša reagovať na spoločensky aktuálnu tému globálneho plytvania potravinami a zavádza precizovanie niektorých inštitútov.
6. **NOVELA ZÁKONA O SUDCOCH A PRÍSEDIACICH**
Zákonodarca sa novelou snaží reagovať na pretrvávajúcu nedôveru spoločnosti v slovenské súdy a prokuratúru, ktorá bola v posledných mesiacoch vplyvom medializovaných informácií o pochybeniach sudcov a prokurátorov značne prehĺbená.

ZÁKON O ZÁKLADNÝCH POŽIADAVKÁCH NA BEZPEČNOSŤ DETSKÉHO IHRISKA

Dňa 16. októbra 2019 bol národnou radou schválený úplne nový zákon č. 371/2019 Z. z. o základných požiadavkách na bezpečnosť detského ihriska a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“).

Zákonodarca sa v zmysle dôvodovej správy snaží zákonom **reagovať na aktuálny spoločenský stav spočívajúci v dlhodobu pretrvávajúcich nedostatkoch v oblasti bezpečnosti detských ihrísk a tiež na súčasný právny stav, ktorý je založený na absencii ucelenej právnej úpravy**, ktorá by jasným a zrozumiteľným spôsobom stanovovala bezpečnostné požiadavky na detské ihrisko ako celok, zodpovednostné vzťahy pri prevádzkovaní detských ihrísk a základné povinnosti vlastníkov, resp. prevádzkovateľov späté so sprístupňovaním detského ihriska verejnosti.

Problematika bezpečnostných požiadaviek na detské ihriská bola čiastočne upravená v nariadení vlády Slovenskej republiky č. 349/2010 Z. z. ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody na prostriedky ľudovej zábavy, zariadenia detských ihrísk a športovo-rekreačné zariadenia (ďalej len „nariadenie“). Nariadenie však upravovalo len zariadenia detského ihriska ako individuálne veci, v prípade ktorých sa muselo pred ich uvedením na trh alebo do prevádzky vykonať obligatórne posúdenie zhody, ktorým sa zisťovalo, či pri výrobe zariadenia detského ihriska boli dodržané príslušné technické normy. Dôvodová správa k návrhu zákona ďalej hovorí, že podľa doterajšej úpravy sa posudzovala bezpečnosť zariadenia detského ihriska len po jeho výrobe, nedostatočne však tento právny stav reflektoval na početné nedostatky spôsobené neodbornou montážou, nesprávnou inštaláciou priamo na detskom ihrisku či nedostatočnou údržbou, čím sa aj z pôvodne bezpečného zariadenia detského ihriska môže stať nebezpečný výrobok.

→ Ciele a účel prijatia zákona

Dôvodová správa ďalej uvádza, že cieľom zákona je **stanoviť požiadavky na detské ihrisko ako jeden kompaktný priestor**. Ambíciou nie je vylúčiť každé potenciálne nebezpečenstvo na detskom ihrisku, ale stanoviť také požiadavky, aby miera hroziaceho rizika vyplývajúceho zo samotnej podstaty hry na detskom ihrisku a s ňou neoddeliteľne spätá neprekročila hranicu rizika, ktoré možno na detskom ihrisku rozumne predvídať. Ustanovujú sa také povinnosti subjektov, ktoré smerujú k dosiahnutiu sledovaného účelu - väčšia bezpečnosť detí na detských ihriskách.

→ Systematika zákona

Z dôvodu obsahovej rozsiahlosti nebudeme reprodukovat' úplné znenie zákona. **Priblížime jeho systematiku a sústrediť sa budeme na najdôležitejšie ustanovenia. Z pohľadu systematiky je zákon tvorený nasledujúcimi osemnástimi paragrafmi: (1) Predmet úpravy, (2) Základné ustanovenia, (3) Základné požiadavky na bezpečnosť detského ihriska, (4) Základné povinnosti vlastníka detského ihriska, (5) Označenie detského ihriska, (6) Evidencia úrazov, (7) Kontrola detského ihriska, (8) Vstupná kontrola, (9), (10), (11), (12) Pravidelná kontrola, (13) Spoločné ustanovenia o výkone kontroly detského ihriska, (14) Dohľad, (15) Priestupky, (16) Iné správne delikty a ukládanie pokút, (17) Prechodné ustanovenia, (18) Záverečné ustanovenia.**

→ Predmet úpravy

Z pohľadu vecného rozsahu zákona je dôležité spomenúť ustanovenie § 1 ods. 2, v zmysle ktorého sa **zákon nevzťahuje na detské ihrisko s obmedzeným prístupom, ktoré je určené výlučne na domáce používanie**. Uvedené znamená, že ustanovenia zákona sa nepoužijú na detské ihriská, ktoré sú postavené pri obydliach a slúžia spravidla uzavretému, presne stanovenému okruhu osôb a bežne k nim verejnosť nemá voľný prístup (napr. hojdačka na záhrade rodinného domu). Za domáce používanie detského ihriska

možno považovať aj užívanie detského ihriska, ktoré bolo zriadené pre potreby obyvateľov konkrétneho bytového domu alebo bytových domov.

Predkladatelia zákona sa snažia pod jeho pôsobnosť subsumovať v zásade všetky detské ihriská vrátane tých, ktoré sú situované v parkoch, na námestiach, uliciach alebo iných priestranstvách, ktoré slúžia na všeobecné užívanie, pri školách, školských zariadeniach alebo iných zariadeniach pre deti a mládež, ale tiež na súkromných pozemkoch pri hoteloch, reštauračných zariadeniach, na kúpaliskách, v oddychových zónach a pod. Rovnako sa má návrh zákona vzťahovať aj na všetky interiérové detské ihriská, ako sú detské kútiky a iné.

→ Základné pojmy

Vysvetlenie základných pojmov, súvisiacich s problematikou detských ihrísk je predmetom ustanovenia § 2 zákona. V zmysle uvedeného ustanovenia sa **detským ihriskom rozumie priestor, v ktorom je umiestnené aspoň jedno zariadenie detského ihriska a je prístupný verejnosti**. Zariadenie detského ihriska je podľa § 2 ods. 2 písm. a) zákona zariadenie alebo konštrukcia vrátane dielcov a konštrukčných prvkov, s ktorým, v ktorom alebo na ktorom sa dieťa môže hrať vnútri alebo vonku, samostatne alebo v skupine a je primárne určené na hru detí. Zariadenie detského ihriska teda predstavuje zariadenie alebo konštrukciu s konštrukčnými prvkami, ktoré má u detí vzbudzovať záujem o hru. V intenciách detskej fantázie môže potenciálne takýto záujem vyvolávať akákoľvek vec (napr. koleso, zábradlie, strom, lavička), avšak v prípade zariadenia detského ihriska ide o jeho primárnu a najdôležitejšiu funkciu. Medzi najbežnejšie sa vyskytujúce zariadenia detského ihriska patria hracie prvky typu hojdačka, šmýkačka, preliezačka, kolotoče, rôzne kývavé zariadenia s dizajnom zvierat alebo dopravných prostriedkov a pod. Sprístupňovaním detského ihriska verejnosti rozumieme umožnenie užívania detského ihriska užívateľom detského ihriska za odplatu alebo bezodplatne (§ 2 ods. 2 písm. f) zákona). Okrem uvedených základných pojmov upravuje ustanovenie § 2 aj ďalšie pojmy, ako napríklad pojmy: iné príslušenstvo detského ihriska, povrch

tlmiači náraz, uvedenie detského ihriska do prevádzky, neprimerané nebezpečenstvo a pod. Pre špecifikovanie jednotlivých pojmov odkazujeme na § 2 zákona v platnom znení.

→ Základné požiadavky na bezpečnosť detského ihriska

Ďalším dôležitým ustanovením je § 3 zákona, upravujúci **základné požiadavky na bezpečnosť detského ihriska**. Detské ihrisko v prevádzke musí byť bezpečné, pričom za bezpečné sa považuje ihrisko, ak každé zariadenie detského ihriska umiestnené na detskom ihrisku spĺňa minimálne požiadavky podľa technických noriem a je umiestnené bezpečným spôsobom, ak iné príslušenstvo detského ihriska nepredstavuje neprimerané nebezpečenstvo, a ak sú splnené požiadavky podľa odseku 9. Podľa § 3 ods. 9, na ktorý uvedené ustanovenie odkazuje, musí byť časť povrchu, na ktorú môže používateľ zariadenia detského ihriska spadnúť po páde z vyvýšenej časti zariadenia detského ihriska s výškou voľného pádu väčšou ako 0,6 m alebo ktoré pri používaní vyvoláva bezprostredne neovládateľný pohyb tela používateľa zariadenia detského ihriska, zabezpečená povrchom tlmiacim náraz. **Povrchom tlmiacim náraz** musí byť zabezpečená aj nižšie umiestnená plocha predstavujúca predpokladanú podporu tela používateľa zariadenia detského ihriska pri výške voľného pádu medzi predpokladanými podporami tela používateľa zariadenia detského ihriska toho istého zariadenia detského ihriska väčšej ako 1 m. **Ďalšími požiadavkami na bezpečnosť detského ihriska sú napríklad (1)** zákaz umiestnenia hračky na rozvíjanie pohybovej aktivity dieťaťa s cieľom plnenia zariadenia detského ihriska (§ 3 ods. 5) - uvedené je v zákone zakotvené z dôvodu, že niektoré hračky majú obdobný spôsob používania ako zariadenia detského ihriska - umožňujú lezenie, šplhanie, šmýkanie, hojkanie atď. Hračky však podliehajú iným bezpečnostným požiadavkám ako zariadenia detského ihriska, a to najmä s ohľadom na frekvenciu ich užívania. Kým zariadenie detského ihriska je vyrábané za účelom umiestnenia na mieste dostupnom verejnosti a jeho užívania väčším počtom detí súčasne či s množstvom opakovaní, a to na pravidelnej báze, hračky na rozvíjanie pohybovej aktivity dieťaťa sú určené na domáce používanie, preto sa ich

umiestnením na detskom ihrisku môže ich životnosť zásadne skrátiť, (2) možnosť umiestniť na detské ihrisko len zariadenie detského ihriska, spĺňajúce všeobecné požiadavky na bezpečnosť výrobku podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 404/2007 Z. z. o všeobecnej bezpečnosti výrobkov (§3 ods. 4), **či (3) povinnosť umiestniť na zariadenie detského ihriska oznam s upozornením na riziká, ktoré nemožno odstrániť pri jeho výrobe alebo umiestnení (§3 ods. 7) a pod. Dôležitú bezpečnostnú požiadavku formuluje aj ustanovenie § 3 ods. 8 zákona, podľa ktorého minimálny priestor zariadenia detského ihriska sa nesmie prekryvať s minimálnym priestorom iného zariadenia detského ihriska a obsahovať inú vec, ktorá by zvyšovala mieru ohrozenia používateľa zariadenia detského ihriska pri hre.** Požiadavka podľa predošlej vety sa nevzťahuje na minimálny priestor zariadenia detského ihriska, ktorého užívanie nevyvoláva bezprostredne neovládateľný pohyb tela používateľa zariadenia detského ihriska, a tiež na dielce, konštrukčné prvky a iné veci, ktoré sú určené na trvalé používanie spolu so zariadením detského ihriska. Podľa dôvodovej správy k návrhu zákona má ísť v tomto ustanovení napríklad o prípady nesprávne zvoleného spôsobu zakotvenia alebo upevnenia zariadenia detského ihriska, prípadne umiestnenie hracích prvkov bez dodržania potrebných odstupov (t.j. neprekryvanie minimálnych priestorov zariadení detského ihriska) napríklad pri dvoch šmýkačkách ústiacich do jedného bodu pieskoviska, umiestnení lavičky, plotu či stĺpa do dráhy prirodzeného pohybu hojdačky alebo nesprávnou kombináciou hojdačky, šmýkačky a časti na lezenie v rámci jednej konštrukcie, v dôsledku čoho sa stáva veľmi pravdepodobným, že napriek bezpečnosti každej jednej časti a dodržaním obvyklého spôsobu ich užívania deťmi, jedno hrajúce sa dieťa neúmyselne ohrozí druhé.

→ Povinnosti vlastníkov detských ihrísk

Ďalšou dôležitou oblasťou, upravenou zákonom je problematika **povinností vlastníkov detských ihrísk. Vlastník detského ihriska je v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 zákona povinný** (1) uviesť do prevádzky len detské ihrisko, na ktoré bol vydaný inšpekčný certifikát podľa § 8 ods. 3, (2) zabezpečiť splnenie základných požiadaviek na bezpečnosť detského ihriska podľa § 3, (3) vykonať

alebo zabezpečiť vykonanie kontroly detského ihriska podľa § 9, (4) obmedziť prístup verejnosti do minimálneho priestoru detského ihriska na nevyhnutný čas, ak detské ihrisko počas prevádzky nie je bezpečné, a informovať užívateľov detského ihriska o obmedzení prístupu dostatočne viditeľným a čitateľným oznamom, (5) bezodkladne odstrániť zariadenie detského ihriska alebo iné príslušenstvo detského ihriska alebo obmedziť prístup verejnosti do minimálneho priestoru zariadenia detského ihriska alebo k inému príslušenstvu detského ihriska na nevyhnutný čas, ak zariadenie detského ihriska alebo iné príslušenstvo detského ihriska predstavuje v čase prevádzky detského ihriska neprimerané nebezpečenstvo, a informovať užívateľov detského ihriska o obmedzení prístupu dostatočne viditeľným a čitateľným oznamom, (6) obmedziť prístup verejnosti do minimálneho priestoru zariadenia detského ihriska alebo k inému príslušenstvu detského ihriska počas jeho údržby, ak sa vykonáva v prevádzkovom čase, a informovať užívateľov detského ihriska o prebiehajúcej údržbe dostatočne viditeľným a čitateľným oznamom, (7) mimo obdobia kalendárneho roka, v ktorom sa detské ihrisko sprístupňuje verejnosti, obmedziť prístup verejnosti do minimálneho priestoru detského ihriska alebo informovať verejnosť o skutočnosti, že detské ihrisko nie je v prevádzke, dostatočne viditeľným a čitateľným oznamom, (8) označiť detské ihrisko podľa § 5, (9) viesť a sprístupňovať evidenciu úrazov podľa § 6, (10) oznamovať úrazy podľa § 6 ods. 3, (11) uchovávať inšpekčný certifikát podľa § 8 ods. 3 a správu o pravidelnej kontrole detského ihriska podľa § 12 ods. 2 počas troch rokov odo dňa ich vyhotovenia a sprístupniť ich na žiadosť orgánu dohľadu, (12) poskytnúť orgánu dohľadu súčinnosť potrebnú na výkon dohľadu.

Podľa dôvodovej správy aplikačná prax ukazuje, že v praxi, najmä pri starších detských ihriskách, ktoré boli zriadené svojpomocne na verejne prístupných miestach, býva určenie jednoznačného vlastníka problematické, prípadne s odstupom času nemožné. V záujme princípu právnej istoty, najmä z pohľadu rodičov detí využívajúcich detské ihriská, a tiež z dôvodu zefektívnenia výkonu dohľadu v prípadoch, keď napriek zrejme nevyhovujúcemu stavu detského ihriska nie je možné určiť zodpovedný subjekt, sa ustanovuje, že za

predpokladu, že nie je možné určiť vlastníka detského ihriska, považuje sa za vlastníka detského ihriska vlastník pozemku, na ktorom, alebo stavby, v ktorej je toto detské ihrisko zriadené. K otázke zodpovednosti vlastníka za plnenie povinností podľa zákona dôvodová správa ustanovuje, že v prípade, že vlastník určí prevádzkovateľa na plnenie všetkých svojich povinností, prípadne len niektorých z nich, konečná zodpovednosť za stav detského ihriska ostáva vždy na vlastníkovi detského ihriska, voči ktorému bude v prípade porušenia zákonnej povinnosti viesť konanie tiež orgán dohľadu. Následnú zodpovednosť si vlastník detského ihriska môže vyvodzovať voči prevádzkovateľovi odvíjajúc sa od povahy právneho vzťahu vlastníka s prevádzkovateľom detského ihriska.

Niektoré povinnosti vlastníka, upravené v ustanovení § 4 ods. 1 zákona nachádzajú svoju špecifikáciu a legálne vyjadrenie v neskorších ustanoveniach. Napríklad povinnosť vlastníka označiť detské ihrisko (§ 4 ods. 1 písm. h)) je špecifikovaná v § 5 zákona, ktorý upravuje obsahové náležitosti označenia detského ihriska (napr. názov, adresa, dátum poslednej kontroly detského ihriska...). Rovnako aj povinnosť vlastníka viesť a sprístupňovať evidenciu úrazov a povinnosť oznamovať úrazy (§ 4 ods. 1 písm. i) a j)) je špecifikovaná v ustanovení § 6 zákona.

→ Kontrola dodržiavania povinností

Osobitnú pozornosť v súvislosti s požiadavkami na bezpečnosť detských ihrísk chceme venovať kontrole dodržiavania povinností. **Základným pojmom súvisiacim so systémom kontroly je pojem kontrola detského ihriska (§ 7) - kontrola posudzuje a vyhodnocuje stav** detského ihriska, jednotlivých zariadení detského ihriska a povrchu detského ihriska, vykonáva sa na základe obhliadky detského ihriska. V rámci kontroly detského ihriska možno rozlišovať (1) vstupnú kontrolu (§ 8) - kontrola detského ihriska so zameraním najmä na bezpečnosť konštrukčného vyhotovenia, umiestnenia a inštalácie zariadení detského ihriska, iného príslušenstva detského ihriska, povrchu tlmiaceho náraz a celkovú bezpečnosť detského ihriska pred uvedením do prevádzky po (A) zriadení detského ihriska alebo (B) zmene detského ihriska podľa § 4 ods. 2. Vstupnú kontrolu

vykonáva inšpekčný orgán podľa § 8 ods. 2 zákona, ktorý po zistení splnenia všetkých podmienok bezpečnosti detského ihriska podľa § 3 zákona vydá do 30 dní odo dňa vykonania obhliadky inšpekčný certifikát. Okrem vstupnej kontroly poznáme v rámci kontroly detského ihriska aj (2) pravidelnú kontrolu (§ 9) - kontrola detského ihriska so zameraním najmä na nedostatky vyvolané používaním zariadenia detského ihriska alebo iného príslušenstva detského ihriska, nesprávnou alebo nedostatočnou údržbou, poveternostnými vplyvmi alebo vandalizmom vykonávaná najmenej raz za 24 mesiacov. Osoba oprávnená na výkon tohto druhu kontroly je zakotvená v ustanovení § 9 ods. 2. Táto osoba sa musí preukázať certifikátom odbornej spôsobilosti (§ 10) a spĺňať aj ďalšie požiadavky a predpoklady na výkon pravidelnej kontroly (§ 11). Po vykonaní pravidelnej kontroly oprávnenou osobou sa vyhotovuje správa o pravidelnej kontrole, náležitosti ktorej sú predmetom úpravy § 12. V súvislosti s výsledkom vstupnej a pravidelnej kontroly je potrebné uviesť, že inšpekčný certifikát (výsledok vstupnej kontroly) nahrádza správu o pravidelnej kontrole (výsledok pravidelnej kontroly) s platnosťou na 12 mesiacov odo dňa vydania inšpekčného certifikátu.

→ Dohľad

Dohľad nad dodržiavaním povinností podľa zákona sa realizuje podľa zákona č. 128/2002 Z. z. **o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej kontrole“) (§ 14).

→ Sankcie

Sankciám sa zákon venuje v ustanoveniach § 15 a § 16. Priestupku sa podľa § 15 ods. 1, dopustí ten, kto neoprávnené vystupuje ako osoba oprávnená na výkon kontroly detského ihriska, orgán certifikujúci osoby, osoba ním poverená na výkon odborného vzdelávania podľa § 11 ods. 2 alebo ako certifikovaná osoba. Za uvedený priestupok hrozí osobe, ktorá sa ho dopustí pokuta vo výške od 1500 eur do 25 000 eur.

Zákon však v súvislosti so sankciami upravuje aj iné správne delikty, zakotvené v § 16 zákona. Ustanovenie § 16 zákona ustanovuje **širokú škálu**

pokút, ktoré sa v rôznej výške ukladajú vlastníčkovi detského ihriska, osobe oprávnenej na výkon kontroly, orgánu certifikujúcemu osoby alebo samotnej certifikovanej osobe, a to za porušenie povinností, zakotvených v jednotlivých ustanoveniach zákona. Sadzby pokuty (pohybujúce sa v rozmedzí **od 50 eur do 50 000 eur**) sa zvyšujú na dvojnásobok, ak subjekt opakovane poruší tú istú povinnosť, za porušenie ktorej mu už orgánom dohľadu bola uložená pokuta, počas 12 mesiacov odo dňa právoplatnosti predchádzajúceho rozhodnutia o uložení pokuty (§ 16 ods. 3). Pri určení výšky pokuty sa prihliada na závažnosť, spôsob, čas trvania a následky protiprávneho konania a na rozsah a mieru hrozacej alebo spôsobenej ujmy (§ 16 ods. 6).

→ **Prechodné a záverečné ustanovenia**

Z prechodných ustanovení (§ 17) a záverečných ustanovení (§ 18) vyplýva, že základné požiadavky na detské ihrisko a povinnosti vlastníka detského ihriska podľa tohto zákona sa vzťahujú aj na detské ihriská uvedené do prevádzky pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona okrem povinnosti podľa § 4 ods. 1 písm. a) (uvedenie ihriska do prevádzky). Vlastník detského ihriska uvedeného do prevádzky do 31. decembra 2019 je povinný zabezpečiť splnenie požiadaviek na bezpečnosť detského ihriska podľa tohto zákona a vykonať alebo zabezpečiť vykonanie prvej pravidelnej kontroly detského ihriska podľa § 9 najneskôr do 31. decembra 2021.

→ **Zmeny iných zákonov**

Zákonom sa do zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov dopĺňa nový druh viazanej živnosti pod názvom „Pravidelná kontrola detského ihriska“. Rovnako sa zákonom dopĺňa aj zákon o štátnej kontrole, a to v § 2 sa dopĺňa písm. m). V zmysle novo zakotveného ustanovenia sa podľa predmetného ustanovenia kontrolou vnútorného trhu zisťuje dodržiavanie povinností pri uvedení detského ihriska do prevádzky, pri prevádzke a kontrole detského ihriska a ďalších povinností podľa osobitného predpisu.

Dôvodová správa k návrhu zákona v súhrne konštatuje, že návrhom zákona sa stanovujú najmä

požiadavky na náležité rozmiestnenie prvkov detského ihriska a zabezpečenie vhodného povrchu detských ihrísk, zavádza sa systém na monitorovanie úrazov detí na detských ihriskách a jasné pravidlá prevádzky detských ihrísk vrátane vykonávania pravidelných odborných kontrol. Kontrola individuálnych zariadení detských ihrísk sa pretransformuje na vstupnú kontrolu, ktorú budú musieť absolvovať všetky detské ihriská pred uvedením do prevádzky po ich zriadení alebo podstatnej zmene majúcej dosah na bezpečnosť detského ihriska. Návrhom zákona sa zároveň definuje okruh subjektov oprávnených vykonávať kontroly detských ihrísk po preukázaní dostatočnej odbornosti na výkon tejto špecializovanej činnosti. Návrh zákona súčasne predpokladá prijatie vykonávajúceho predpisu, ktorým sa bližšie stanovujú požiadavky na obsah, rozsah a vykonávanie odborného vzdelávania a odborného skúšania certifikovaných osôb ako subjektov oprávnených na výkon periodických kontrol detských ihrísk sprístupňovaných verejnosti.

Zákon nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2020.

NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA

Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa **28. novembra 2019** zákon č. 474/2019 Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a ktorým sa dopĺňa zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

→ Trestný čin Podpora a propagácia sexuálnych patologických praktík

Novela vkladá do osobitnej časti Trestného zákona skutkovú podstatu nového trestného činu „**Podpora a propagácia sexuálnych a patologických praktík**“. Systematicky je táto skutková podstata zaradená do deviatej hlavy osobitnej časti Trestného zákona - **Trestné činy proti iným právam a slobodám**. Pre objekty (zákonom chránené záujmy) tejto hlavy Trestného zákona je typická ich druhová rozmanitosť, nakoľko skutkové podstaty trestných činov zaradených do deviatej hlavy osobitnej časti Trestného zákona chránia napríklad záujem spoločnosti na zachovaní mravnosti, ochrane osobných údajov, zachovaní cti a vážnosti osoby v spoločnosti, či ochrane telesnej integrity zvierat a mnohé ďalšie. Ako je z uvedeného zrejme deviatu hlavu osobitnej časti Trestného zákona chráni na rozdiel napríklad od prvej hlavy (Trestné činy proti životu a zdraviu) vzájomne nesúvisiace a druhovo nesúrodé záujmy spoločnosti. Priblíženie systematického zaradenia skutkovej podstaty trestného činu podpory a propagácie sexuálnych praktík považujeme za dôležité z pohľadu pochopenia a významu predmetnej skutkovej podstaty.

→ Cieľ novely

Predkladatelia novely v dôvodovej správa približujú jej cieľ, ktorým je **snaha doplniť do Trestného zákona skutkovú podstatu nového trestného činu, ktorý má ochraňovať spoločnosť voči podpore a verejnej propagácii rôznych sexuálnych patologických praktík a najzávažnejších porúch sexuálneho zamerania, ktorými sú pedofília, nekrofilia a zoofília**.

Navrhovatelia zastávajú názor, že práve internet a sociálne siete dnes umožňujú rýchlejšie a jednoduchšie verejné šírenie správ aj rôzneho nemravného obsahu, preto je nevyhnutné stanoviť nové prísnejšie hranice pred týmito osobitnými formami obťažovania v oblasti mravnosti. Novela má byť tiež reakciou na doteraz publikované články o niektorých sexuálnych patologických praktíkách, resp. poruchách sexuálneho zamerania, ktoré svojim obsahom tieto v spoločnosti propagovali, resp. ospravedľovali, pričom trestnoprávna zodpovednosť takéhoto konania v Trestnom zákone Slovenskej republiky absentovala.

Už zo samotnej dôvodovej správy k novele je zrejmé, že touto skutkovou podstatou sa nebude postihovať samotné správanie predstavujúce sexuálne patologické praktiky a poruchy sexuálneho zamerania, ale postihovať sa ňou má **podpora, propagácia, schvaľovanie, zľahčovanie, či ospravedľovanie** takéhoto nežiadúceho správania.

Navrhovatelia považujú za potrebné vymedziť v Trestnom zákone nové hranice pre možné verejné informovanie o rôznych sexuálnych patologických praktíkách a najzávažnejších poruchách sexuálneho zamerania; keďže je potrebné nie len morálne, ale aj trestnoprávne, odsúdiť konanie, ktorého možným následkom je napríklad zvýšené páchanie trestných činov proti ľudskej dôstojnosti. V zavedení skutkovej podstaty nového trestného činu vidia prevenciu pred kumulovaním obetí trestných činov proti ľudskej dôstojnosti. Podľa dôvodovej správy môže verejné ospravedľovanie, či hrubé zľahčovanie rôznych sexuálnych patologických praktík alebo porúch sexuálneho zamerania u časti verejnosti, a najmä u rizikových jednotlivcov, **vzbudiť dojem v spoločenskú akceptáciu takéhoto patologického sexuálneho konania**, ktoré je v niektorých prípadoch v Trestnom zákone jednoznačne kvalifikované ako trestný čin, a teda môže rizikových jednotlivcov aj aktivizovať k súvisiacemu trestnému konaniu.

→ Paragraf 372a ods. 1 trestného zákona

Podstatou samotnej novely je vloženie nového ustanovenia **§ 372a** do osobitnej časti Trestného zákona. V zmysle nového ustanovenia **§ 372a ods.**

1 kto podporuje alebo kto verejne alebo na mieste verejnosti prístupnom **propaguje, schvaľuje, hrubo zľahčuje alebo sa snaží ospravedlniť** sexuálny styk (1) s dieťaťom, (2) s príbuzným v priamom rade alebo so súrodencom, (3) s mŕtvym, (4) so zvierat'om, alebo (5) iné sexuálne patologické praktiky, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

→ Objektívna stránka trestného činu podpora a propagácia sexuálnych patologických praktík

Objektívna stránka trestného činu podpory a propagácie sexuálnych patologických praktík teda spočíva v **konaní páchatela, ktorým niektorú z taxatívne vymenovaných sexuálnych patologických praktík podporuje, propaguje, schvaľuje, hrubo zľahčuje alebo sa snaží ospravedlniť**. Dôležitým aspektom je tiež požiadavka, aby propagácia, schvaľovanie, zľahčovanie alebo ospravedlňovanie spĺňalo kritérium **verejnosti** alebo sa realizovalo na **mieste verejne prístupnom**. V zmysle **§ 122 ods. 2** Trestného zákona je trestný čin spáchaný verejne, ak je spáchaný (1) obsahom tlačoviny alebo rozširovaním spisu, filmom, rozhlasom, televíziou, použitím počítačovej siete alebo iným obdobne účinným spôsobom, alebo (2) pred viac ako dvoma súčasne prítomnými osobami.

→ Objekt tohto trestného činu

Objektom (záujmom chráneným zákonom) je podľa dôvodovej správy k novele **záujem na ochrane občianskeho spolužitia voči sexuálnym patologickým praktikám, ktoré v niektorých prípadoch sú aj trestným činom, a zachovaní verejného odsúdenia každého konania spočívajúceho v sexuálnom styku s dieťaťom, s príbuznými v priamom rade alebo so súrodencom, s mŕtvym, so zvierat'om, alebo inej sexuálnej patologické praktiky**.

Ako už bolo uvedené vyššie nejde teda o samotné sexuálne patologické praktiky, ale o konanie, ktorým sa takéto správanie rôznymi formami podporuje či propaguje. V skutkovej podstate tohto trestného činu možno vidieť istú paralelu s trestným činom **schvaľovania trestného činu** podľa **§ 338** Trestného zákona a trestného činu **nadržovania** podľa **§ 339** Trestného zákona. Oba tieto trestné činy zaradujeme k niektorým formám trestnej súčinnosti.

Niektoré sexuálne patologické praktiky zakotvené v novom ustanovení **372a** predstavujú objektívnu stránku iných trestných činov upravených Trestným zákonom.

Napríklad vykonaním súlož s príbuzným v priamom rade alebo súrodencom páchatelia naplňajú znaky skutkovej podstaty trestného činu **súlož medzi príbuznými (§ 203** Trestného zákona) alebo sexuálnym stykom s dieťaťom sa páchatel môže podľa okolnosti prípadu dopustiť trestného činu **sexuálneho zneužívania (§ 201** a nasl. Trestného zákona), prípadne aj trestných činov **znásilnenia (§ 199** Trestného zákona) alebo **sexuálneho násillia (§ 200** Trestného zákona) v ich kvalifikovaných skutkových podstatách. V takomto prípade je však potrebné skúmať vek dieťaťa a konkrétny spôsob sexuálneho správania až následne kvalifikovať správanie a subsumovať ho pod správnu skutkovú podstatu.

→ Paragraf 372a ods. 2 trestného zákona

Novela ďalej v novom **§ 372a** zavádza **ods. 2**, podľa ktorého rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto **podporuje alebo kto verejne alebo na mieste verejnosti prístupnom propaguje, schvaľuje, hrubo zľahčuje alebo sa snaží ospravedlniť pedofiliu, nekrofilii alebo zoofiliu**.

K odseku 2 predkladateľa novely v dôvodovej správe uvádzajú, že odsek 2 predstavuje oproti odseku 1 špecifikáciu o prípady kedy nie je niektorá z týchto porúch sexuálneho zamerania podporovaná, resp. propagovaná, schvaľovaná, hrubo zľahčovaná alebo ospravedlňovaná **priamo** v kontexte so sexuálnym stykom s dieťaťom, s mŕtvym, alebo so zvierat'om. Objektom **§ 372a ods. 2** Trestného zákona je záujem na **ochrane občianskeho spolužitia voči pedofilii, nekrofilii a zoofilii, ktoré je možné považovať za spoločensky najzávažnejšie poruchy sexuálneho zamerania**.

→ Paragraf 372a ods. 3 trestného zákona

Podľa **§ 372a ods. 3** kto spácha čin uvedený v odseku 2 nie je trestný, ak propagáciu preukázateľne vykonával za účelom **vzdelávacích, liečebných alebo výskumných aktivít**.

Zákonodarca na tomto mieste umožňuje realizovať propagáciu praktík ako pedofília, zoofília, či nekrofilia, avšak len za účelom vzdelávacích, liečebných alebo výskumných aktivít.

→ Paragraf 372a ods. 4 trestného zákona

Skutková podstata nového trestného činu podpory a propagácie sexuálnych patologických praktík je v zmysle novely zavriešaná **odsekom 4**, predstavujúcim kvalifikovanú skutkovú podstatu zakotvujúcu závažnejšie spôsoby spáchania trestného činu. V zmysle **§ 372a ods. 4** sa totiž odňatím slobody na jeden rok až päť rokov páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 a **(1)** získa ním značný prospech, **(2)** spôsobí ním vážnu ujmu na právach dotknutej osoby, **(3)** hoci bol za taký alebo obdobný čin v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch odsúdený alebo v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch postihnutý alebo **(4)** závažnejším spôsobom konania.

Pri naplnení niektorého z kvalifikačných pojmov upravených v odseku 4 nového ustanovenia **§ 372a** Trestného zákona sa voči páchatelovi použije aj vyššia trestná sadzba. Za zmienu stojím predovšetkým kvalifikačné kritérium - **závažnejším spôsobom konania**, ktoré je ako osobitný kvalifikačný pojem upravené v **§ 138** Trestného zákona. Závažnejším spôsobom konania sa teda v zmysle § 138 Trestného zákona rozumie páchanie trestného činu **(1)** so zbraňou okrem trestných činov úkladnej vraždy, vraždy, zabitia, usmrtenia, ublíženia na zdraví, **(2)** po dlhší čas, **(3)** surovým alebo trýznivým spôsobom, **(4)** násilím, hrozbou bezprostredného násillia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy, **(5)** vlámaním, **(6)** lst'ou, **(7)** využitím tiesne, neskúsenosti, odkázanosti alebo podriadenosti, **(8)** porušením dôležitej povinnosti vyplývajúcej z páchatelovho zamestnania, postavenia alebo funkcie alebo uloženej mu podľa zákona, **(9)** organizovanou skupinou, alebo **(10)** na viacerých osobách.

Dôvodová správa predpokladá, že novela bude mať pozitívny vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu - zvýši ochranu rodinného prostredia a bude mať pozitívny vplyv na výchovu detí z dôvodu zavedenia ochrany spoločnosti v trestnoprávnej rovine pred podporou a verejnou propagáciou sexuálnych patologických praktík a niektorých porúch sexuálneho zamerania.

Novela nadobudla účinnosť dňa **1. januára 2020.**

NOVELA ZÁKONA O DANI Z PRÍJMOV - PODNIKOVÉ BYTY

Dňa 28. novembra 2019 bol poslancami Národnej rady Slovenskej republiky schválený zákon č. 462/2019 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“).

Novela má stimulovať nový zdroj financovania bytovej výstavby v podobe financovania zo strany podnikateľského prostredia. Predstavitelia podnikateľského prostredia majú byť k rozsiahlejšej bytovej výstavbe motivovaní zvýhodnením v podobe kratšej doby odpisovania špecifikovaného typu budov, slúžiacemu hlavne na poskytovania ubytovania pre svojich zamestnancov. Novela chce tiež priniesť mobilitu pracovnej sily, a to oslobodením určitej časti plnenia od zamestnávateľa od daňovej povinnosti.

→ Paragraf 5 ods. 7 písm. p) zákona o dani z príjmov

Prvou zmenou, ktorú novela prináša je úprava ustanovenia § 5 ods. 7 písm. p) zákona o dani z príjmov. Podľa pôvodného ustanovenia, účinného do 31. decembra 2019 sú od dane oslobodené príjmy, poskytnuté ako nepeňažné plnenie poskytnuté zamestnancovi v pracovnom pomere od zamestnávateľa, ktorého **prevažujúca činnosť je výroba vykonávaná vo viaczmennej prevádzke**, na účely zabezpečenia ubytovania zamestnanca podľa § 19 ods. 2 písm. s) druhého bodu v úhrnnej sume **najviac 60 eur** mesačne, ktoré sa určí v pomernej výške podľa počtu dní, v ktorých bolo zabezpečené ubytovanie v príslušnom kalendárnom mesiaci; ak takto určené plnenie presiahne sumu **60 eur** alebo jej pomernú časť zodpovedajúcu výške podľa počtu dní ubytovania v príslušnom kalendárnom mesiaci, do zdaniteľných príjmov sa zahrnie len plnenie nad takto ustanovenú sumu.

Novela však uvedené ustanovenie § 5 ods. 2 písm. p) zákona o dani z príjmov mení s účinnosťou od 1. januára 2020 v tom zmysle, že od dane sú oslobodené príjmy, poskytnuté ako nepeňažné plnenie poskytnuté zamestnancovi v pracovnom pomere od zamestnávateľa za účelom zabezpečenia ubytovania zamestnanca v úhrnnej sume **najviac 100 eur** mesačne a u zamestnanca, ktorého pracovný pomer u tohto zamestnávateľa

trvá nepretržite aspoň 24 mesiacov, v úhrnnej sume **najviac 350 eur** mesačne, ktoré sa určí v pomernej výške podľa počtu dní, v ktorých bolo zabezpečené ubytovanie zamestnanca v príslušnom kalendárnom mesiaci; ak takto určené plnenie presiahne sumu uvedenú v časti vety pred bodkočiarkou alebo jej pomernú časť zodpovedajúcu výške podľa počtu dní ubytovania zamestnanca v príslušnom kalendárnom mesiaci, do zdaniteľných príjmov sa zahrnie len plnenie nad takto ustanovenú sumu od zamestnávateľa, ktorý zabezpečuje ubytovanie.

Novela tak v ustanovení § 5 ods. 2 písm. p) prináša hneď niekoľko zmien. Podľa pôvodnej právnej úpravy bolo možné od dane oslobodiť nepeňažné príjmy len od zamestnávateľa, ktorého prevažujúca činnosť je výroba vykonávaná vo viaczmennej prevádzke. Nové znenie ustanovenia § 5 ods. 2 písm. p) zákona o dani z príjmov však zamestnávateľa už nijako nešpecifikuje. Po novom teda postačí, ak má zamestnanec pracovný pomer u akéhokoľvek zamestnávateľa, ktorý mu poskytuje nepeňažné plnenie za účelom zabezpečenia ubytovania zamestnanca. Podľa novej právnej úpravy dochádza tiež k zvýšeniu sumy, ktorá bude od dane oslobodená. Zatiaľ kým do 31. decembra 2019 bola úhrnná výška plnenia určená na sumu najviac 60 eur mesačne, určenú v pomernej výške podľa počtu dní, v ktorých bolo zabezpečené ubytovanie v príslušnom kalendárnom mesiaci podľa právnej úpravy účinnej od 1. januára 2020 sa táto suma zvyšuje na 100 eur a 350 eur. Novela totiž diferencuje medzi zamestnancom, ktorého pracovný pomer u zamestnávateľa, poskytujúceho ubytovanie trvá nepretržite aspoň 24 mesiacov a zamestnancom, ktorého pracovný pomer uvedenú dobu netrvá. V prvom prípade (pracovný pomer trvá aspoň 24 mesiacov) je suma, do ktorej je predmetné nepeňažné plnenie oslobodené od dane zvýšená na sumu najviac 350 eur mesačne a určí sa v pomernej výške podľa počtu dní, v ktorých bolo zabezpečené ubytovanie zamestnanca v príslušnom kalendárnom mesiaci. Druhá skupina zamestnancov (pracovný pomer netrvá aspoň 24 mesiacov) nemusí zdaňovať uvedené nepeňažné plnenie do úhrnnej sumy najviac 100 eur mesačne, určenej v pomernej výške podľa počtu dní, v ktorých bolo zabezpečené ubytovanie zamestnanca v príslušnom kalendárnom mesiaci. Rovnako ako

podľa znenia účinného do 31. decembra 2019 aj po novom sa do zdaniteľných príjmov zahrnie len plnenie, ktoré presiahne uvedené sumy (100 eur alebo 350 eur) alebo ich pomerné časti zodpovedajúce výške podľa počtu dní ubytovania zamestnanca v príslušnom kalendárnom mesiaci.

→ Paragraf 26 ods. 14 zákona o dani z príjmov

Druhou zásadnou zmenou, ktorú novela prináša je snaha motivovať podnikateľské subjekty k poskytovaniu ubytovania pre svojich zamestnancov, a to formou rýchlejšieho odpisovania budov, slúžiacich prevažne na ubytovanie zamestnancov. Uvedené sa realizuje zavedením nového odseku 14 do ustanovenia § 26 zákona o dani z príjmov. V zmysle nového ustanovenia § 26 ods. 14 zákona o dani z príjmov daňovník ktorý zamestnáva **viac ako 49 zamestnancov**, ktorý je **obchodnou spoločnosťou** alebo **družstvom**, môže odpisovať budovy zaradené do **odpisovej skupiny 6** počas doby odpisovania **6 rokov** spôsobom podľa § 27, ak ide o vlastné budovy zatriedené do Kódov klasifikácie stavieb 112 a 113 podľa osobitného predpisu, v ktorých podlahová plocha každej bytovej jednotky je najviac **100 m²**, nadobudnuté kúpou alebo vlastnou činnosťou, slúžiace najmenej v rozsahu **70 % na bývanie zamestnancov** v pracovnom pomere k zamestnávateľovi. Ak k poslednému dňu zdaňovacieho obdobia nebudú súčasne dodržané všetky podmienky podľa prvej vety, určí sa odpis budovy pri použití doby odpisovania platnej pre odpisovú skupinu 6 podľa odseku 1. Pri vyradení budovy, pri ktorej boli uplatnené odpisy podľa prvej vety pred uplynutím desiatich rokov od začatia uplatňovania tohto ustanovenia, je daňovník povinný zvýšiť základ dane o kladný rozdiel medzi už uplatnenými odpismi podľa prvej vety a odpismi vyčíslenými podľa § 27. Na účely uplatnenia odpisov podľa prvej vety sa postup limitácie odpisov prenajatého hmotného majetku podľa § 19 ods. 3 písm. a) neuplatní.

→ Odpisovanie podľa zákona o dani z príjmov

Na otázku, čo vlastne pod pojmom odpisovanie rozumieme musíme použiť ustanovenie § 22 ods. 1 zákona o dani z príjmov, v zmysle ktorého sa odpisovaním rozumie postupné zahrňovanie

odpisov z hmotného majetku a nehmotného majetku do daňových výdavkov. Hmotný majetkom, ktorý sa v zmysle zákona o dani z príjmov odpisuje sú (1) samostatné hnutelné veci, prípadne súbory hnutelných vecí, ktoré majú samostatné technicko-ekonomické určenie, ktorých vstupná cena je vyššia ako 1 700 eur a prevádzkovo-technické funkcie dlhšie ako jeden rok, (2) budovy a iné stavby okrem (A) prevádzkových banských diel, (B) drobných stavieb na lesnej pôde slúžiacich na zabezpečovanie lesnej výroby a poľovníctva a oplotení slúžiacich na zabezpečovanie lesnej výroby a poľovníctva,(3)pestovateľské celky trvalých porastov podľa odseku 5 s dobou plodnosti dlhšou ako tri roky, (4) zvieratá uvedené v prílohe č. 1, (5) iný majetok podľa odseku 6 (napríklad otvárkov nových lomov, pieskovní, hlinísk, skládok odpadov, ak sa nezahrňujú do vstupnej ceny alebo zostatkovej ceny hmotného majetku...) (§ 22 ods. 2).

→ Veci vylúčené z odpisovania

Z odpisovania sú ale vylúčené (1) pozemky, (2) pestovateľské celky trvalých porastov s dobou plodnosti dlhšou ako tri roky, ktoré nedosiahli plodonosnú starobu, (3) ochranné hrádze, (4) umelecké diela, ktoré nie sú súčasťou stavieb a budov,(5) hnutelné národné kultúrne pamiatky, (6) povrchové a podzemné vody, lesy, jaskyne, meračské značky, signály a iné zariadenia vybraných geodetických bodov a tlačové podklady štátnych mapových diel, (7) predmety múzejnej hodnoty a galerijnej hodnoty, (8) preložky energetických diel u ich vlastníkov, ak boli financované fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá potrebu tejto preložky vyvolala, (9) nehmotný majetok vložený ako vklad do obchodnej spoločnosti alebo členský vklad do základného imania družstva, ak ho vkladateľ nadobudol bezodplatne, napríklad know-how, obchodná značka alebo ak podľa podmienok vkladu bolo obchodnej spoločnosti alebo družstvu poskytnuté len právo na použitie bez prevodu vlastníckych práv k nehmotnému majetku a bez možnosti poskytnutia práva na použitie iným osobám, (10) hmotný majetok u veriteľa, ktorý nadobudol vlastnícke právo v dôsledku zabezpečenia záväzku prevodom práva počas zabezpečenia tohto záväzku, (11) hmotný majetok bezodplatne nadobudnutý organizáciou zabezpečujúcou jeho ďalšie využitie

podľa osobitného predpisu, ak výdavky vynaložené na jeho vybudovanie sú u odovzdávajúceho daňovníka súčasťou obstarávacej ceny stavby alebo boli zahrnuté pri bezplatnom odovzdaní do výdavkov (§ 23).

→ **Odpisovanie bytových budov podľa prílohy č. 1 k zákonu o dani z príjmov**

V prípade, ktorým sa zaoberá novela sa jedná o budovy, predstavujúce hmotný majetok. Samotný proces odpisovania hmotného majetku je upravený v § 26 zákona o dani z príjmu, v zmysle ktorého v prvom roku odpisovania zaradí daňovník hmotný majetok v triedení podľa Klasifikácie produkcie a klasifikácie stavieb do odpisových skupín uvedených v prílohe č. 1. Podľa prílohy č. 1 k zákonu o dani z príjmov zaradíme bytové budovy do odpisovej skupiny 6. Podľa § 26 ods. 1 zákona o dani z príjmov je v prípade odpisovej skupiny 6 doba odpisovania 40 rokov.

Po vysvetlení základných pojmov, týkajúcich sa odpisovania sa môžeme vrátiť ka samotnému ustanoveniu § 26 ods. 14 zákona o dani z príjmov. Zamestnávateľa, ktorí sú obchodnou spoločnosťou alebo družstvom s viac ako 49 zamestnancami tak môžu odpisovať budovy počas doby odpisovania 6 rokov. Podmienkou je, aby podlahová plocha jednej bytovej jednotky bola maximálne 100 m² a slúžila najmenej v rozsahu 70 % na bývanie zamestnancov tohto zamestnávateľa. Motivácia zamestnávateľov k výstavbe „podnikových bytov“ a poskytovaniu ubytovania zamestnancom spočíva teda v skrátenej dobe odpisovania takýchto budov.

Účelom novely má byť podľa jej predkladateľov podpora mobility pracovnej sily a stimulácia nového zdroja, z ktorého môže byť financovaná bytová výstavba, t. j. zo zdrojov podnikateľského prostredia.

V zmysle prechodných ustanovení novely sa zmeny začnú uplatňovať od 01. januára 2020. Výnimkou je zmena doby odpisovania, nakoľko tú je možné vykonať aj pri tom majetku, ktorý sa odpisoval podľa predpisu účinného do 31. decembra 2019, pričom už uplatnené odpisy sa spätne neupravujú.

Novela nadobudla účinnosť 1. januára 2020.

NOVELA ZÁKONA O OSOBITNOM ODVODE VYBRANÝCH FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ

Zákon č. 463/2019 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o osobitnom odvode“) sa na Slovensku stal koncom roka 2019 jednou z najviac diskutovaných spoločenských tém. Zvýšenie sadzby osobitného bankového odvodu zarezovalo verejnou mienkou a vyvolalo intenzívnu diskusiu naprieč spoločensko - politickým spektrom. Aké zmeny novela prináša a čo to vlastne osobitný odvod je?

→ Dôvody prijatia zákona o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií

Zákon o osobitnom odvode z **20. októbra 2011** nadobudol účinnosť **1. januára 2012**. Účelom prijatia zákona o osobitnom odvode bolo podľa pôvodnej dôvodovej správy zavedenie odvodov pre vybrané finančné inštitúcie a snaha prispieť tak k vytvoreniu mechanizmov podieľania sa týchto finančných inštitúcií na nákladoch budúcich finančných kríz v bankovom sektore, k zabezpečeniu spravodlivého rozdelenia záťaže a k predchádzaniu vzniku rozsiahlych výdavkov pre daňových poplatníkov, vládu a hospodárstvo v prípade riešenia finančných kríz, k stimulovaniu vybraných finančných inštitúcií obmedzovaniu systémových rizík a k ochrane stability finančného sektora Slovenskej republiky. Návrh zákona o osobitnom odvode mal v roku 2011 tiež reagovať na vtedy ešte nedávne skúsenosti z finančnej krízy, ktoré poukázali na výrazný rozsah integrovanosti a prepojenosti finančných trhov a na súvisiace značné riziká ich nestálosti.

→ Čo je osobitný odvod

Osobitný odvod je odvodom, ktorý je povinná platiť banka alebo pobočka zahraničnej banky, pričom základom pre výpočet odvodu je **suma pasív banky vykazovaných v súvahe znížená o sumu vlastného imania, ak je jeho hodnota kladná, o hodnotu finančných zdrojov dlhodobo poskytnutých pobočke zahraničnej banky a o hodnotu podriadeného dlhu podľa osobitného**

predpisu (§ 2 písm. a) zákona o osobitnom odvode).

Pasívami sa v zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov rozumejú **zdroje majetku, ktoré predstavujú celkovú sumu záväzkov účtovnej jednotky vrátane iných pasív a rozdielu majetku a záväzkov (§ 2 ods. 4 písm. k).** Súvahou vo všeobecnosti chápeme **účtovnú bilanciu - súpis majetku (aktíva) a jeho zdrojov (pasíva) v účtovníctve za určité obdobie.** Nakoniec vlastné imanie je podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov tvorené **vlastnými zdrojmi financovania obchodného majetku podnikateľa (§ 6 ods. 4).**

Uhradený osobitný odvod sa považuje za štátne finančné aktívum, vedené na samostatnom mimorozpočtovom účte, ktoré je účelovo určené na krytie nákladov spojených s riešením finančných kríz v bankovom sektore a na ochranu stability bankového sektora Slovenskej republiky, na doplnenie zdrojov Fondu ochrany vkladov, či na posilnenie vlastných zdrojov financovania právnických osôb so 100 % majetkovou účasťou štátu (§ 4 ods. 3).

Povinnosť uhrádzať osobitný odvod vzniká banke **od prvého dňa druhého kalendárneho štvrt'roka nasledujúceho po štvrt'roku, v ktorom jej bolo udelené bankové povolenie na činnosť alebo v ktorom začala vykonávať svoju činnosť na území Slovenskej republiky (§ 3 ods. 5).**

→ Proces úhrady osobitného odvodu

Osobitný odvod banka uhrádza v **štyroch štvrtročných splátkach** vo výške jednej štvrtiny sadzby zo základu pre výpočet odvodu na príslušný kalendárny štvrtrok. Samotný proces úhrady osobitného odvodu sa začína povinnosťou banky písomne predložiť správcovi odvodu **(1)** údaje o sume pasív, vlastného imania, o hodnote finančných zdrojov dlhodobo poskytnutých pobočke zahraničnej banky a o hodnote podriadeného dlhu a **(2)** na vyžiadanie správcu odvodu a v lehote ním určenej predložiť aj účtovnú

závierku, iné doklady a informácie na účely preverenia správnosti predložených podkladov a správnosti výšky odvodu (§ 5 ods. 1). Za nepredloženie predmetných dokladov a údajov riadne a včas, a to ani na základe výzvy správcu odvodu, hrozí banke pokuta vo výške od **50 eur do 15 000 eur**. Následne banka uhradí samotný osobitný odvod, a to bezhotovostným prevodom v eurách na príslušný účet správcu.

Zákon o osobitnom odvode ustanovuje, že z dôvodu nákladov a výdavkov súvisiacich s úhradou osobitného odvodu a jeho splátok odvodu sa **nesmú zvyšovať ceny, poplatky, odplaty ani iné finančné plnenia, prípadne vyžadovať osobitné poplatky, odplaty alebo iné plnenia na úhradu nákladov alebo výdavkov súvisiacich s úhradou osobitného odvodu a jeho splátok**. Ak banka zvýši cenu, poplatok, odplatu alebo iné finančné plnenie za poskytovanie svojich finančných služieb alebo vykonávanie ďalších svojich obchodov z dôvodov, ktoré nesúvisia s úhradou osobitných odvodov a ich splátok, skutočné dôvody zvýšenia ceny, poplatku, odplaty alebo iného finančného plnenia **musia byť transparentné a musia umožniť jednoznačné a zrozumiteľné rozlišovanie dôvodov** ich zvýšenia od okolností súvisiacich s úhradou osobitného odvodu a jeho splátok (§ 6 ods. 1).

→ Správca odvodu

Dôležitým subjektom v procese uhrádzania osobitného odvodu je **správca odvodu**. Je ním daňový úrad pre vybrané daňové subjekty, ak banka nemá sídlo v pôsobnosti daňového úradu pre vybrané daňové subjekty, správcom odvodu je mieste príslušný daňový úrad v pôsobnosti ktorého má banka sídlo (§ 2 ods. 1). Pre zodpovedanie otázky, čo je daňový úrad pre vybrané subjekty je potrebné pristaviť sa pri § 6 ods. 1 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o finančnej správe“). Podľa uvedeného ustanovenia úradom pre vybrané hospodárske subjekty je daňový úrad a vykonáva pôsobnosť na celom území Slovenskej republiky. Sídлом úradu pre vybrané hospodárske subjekty je **Bratislava**. V zmysle § 6 ods. 2 zákona o finančnej správe zaradujeme medzi vybrané hospodárske subjekty aj banky a pobočky zahraničných bánk.

→ Historický vývoj sadzby osobitného odvodu

Z pohľadu vývoja samotnej sadzby osobitného odvodu je potrebné sústrediť sa na jednotlivé historické zmeny výšky sadzby osobitného odvodu.

1. Vo vyhlásenom znení zákona o osobitnom odvode z **20. októbra 2011** bola sadzba osobitného odvodu na príslušný kalendárny rok určená na úrovni **0,4 %**.
2. Rovnako aj v období od **1. januára 2012** do **31. augusta 2012** bola sadzba osobitného odvodu na úrovni **0,4 %**.
3. V období od **1. septembra 2012** do **28. apríla 2015** ostávala síce sadzba osobitného odvodu vo výške **0,4 %**, avšak mohlo dôjsť k jej modifikácii v závislosti od pravidiel, ktoré boli v tomto období upravené v § 8 zákona o osobitnom odvode v znení účinnom od **1. septembra 2012** do **28. apríla 2015**.
4. Sadzba osobitného odvodu ostala na rovnakej úrovni až do **24. októbra 2016**, kedy došlo k jej najvýraznejšej úprave. Sadzba odvodu bola nastavená na úroveň **0 %**, ak § 11 zákona o osobitnom odvode v znení aktuálnom od **24. októbra 2016** do **31. decembra 2019** neustanoví inak. V zmysle ustanovenia § 11 sadzba osobitného odvodu na roky **2017 až 2020** je **0,2 %** ročne.

Na základe prezentovaného vývoja sadzieb osobitného odvodu v priebehu rokov **2012 až 2019** možno konštatovať, že sadzba sa po počiatočných rokoch znížila z **0,4 % na 0,2 %**, a to od roku 2017. Vyvodit' tiež možno záver, že po uplynutí roka 2020 by v prípade pokračovania existujúceho právneho stavu klesla sadzba osobitného odvodu na úroveň **0 %**.

→ Zmena sadzby osobitného odvodu na rok 2020 a nasledujúce

Práve uvedený právny stav je prelomený novelou, ktorá nadobudla účinnosť dňa **1. januára 2020**. Novela mení znenie ustanovenia § 3 ods. 2, ktorého nové znenie ustanovuje, že **sadzba osobitného odvodu na príslušný kalendárny rok je 0,4 %**. Novela tiež zavádza nové ustanovenie § 11a, v zmysle ktorého § 11 sa v roku 2020 neuplatní.

Ako sa vlastne teda osobitný bankový odvod mení a čo tento stručný obsah novely znamená? Ako sme vysvetlili vyššie sadzba osobitného odvodu za roky **2017 až 2020** bola nastavená na úroveň **0,2 %**. Od roku **2021** by podľa dovtedajšej úpravy sadzba osobitného odvodu padla na úroveň **0 %**. Miesto toho však novela zavádza novú sadzbu osobitného odvodu vo výške **0,4 %**. Uvedená sadzba platí už aj pre rok **2020**, a to vzhľadom na ustanovenie § 11a, ktoré ruší prechodné ustanovenie, v zmysle ktorého mala byť výška sadzby osobitného odvodu v rokoch **2017 až 2020** na úrovni **0,2 %**.

→ Dôvody prijatia novely zákona o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií

Podľa dôvodovej správy k novele je jej cieľom **zabezpečiť, aby bankový sektor primerane prispieval k financovaniu nákladov na riešenie finančných kríz, a aby sa tak odstránilo spoliehanie sa na finančné prostriedky daňovníkov**. Novelou má ďalej podľa dôvodovej správy dôjsť k predĺženiu platenia bankového odvodu a úprave sadzby na ďalšie kalendárne roky, aby bola zvýšená finančná kapacita prostriedkov z osobitného odvodu a tým posilnená finančná stabilita a schopnosť riešenia potenciálnych krízových situácií. Predkladatelia novely ďalej argumentujú, že prostriedky osobitného odvodu sú štátnymi finančnými aktívami kapitoly Všeobecná pokladničná správa a sú účelovo určené na **krytie nákladov spojených s riešením finančných kríz v bankovom sektore a na ochranu stability bankového sektora SR, vrátane doplnenia zdrojov Fondu ochrany vkladov potrebných na výdavky z dôvodu výplaty náhrad za nedostupné vklady**.

Na záver prinášame údaje o ziskoch vybraných slovenských bánk za rok 2018:

Slovenská sporiteľňa, a.s. - 180.176.000 eur;

Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátený názov: VÚB, a.s. - 156.286.000 eur;

Tatra banka, a.s. - 109.643.000 eur;

Československá obchodná banka, a.s. - 53.158.000 eur;

Poštová banka, a.s. - 50.394.000 eur;

Prima banka Slovensko, a.s. - 22.013.000 eur;

Prvá stavebná sporiteľňa a.s. - 15.458.000 eur;

Privatbanka, a.s. - 8.430.000 eur;

Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a.s. - 1.574.000 eur.

V Oznámení Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Európskej centrálnej banke - Fondy na riešenie krízovej situácie bánk, KOM (2010) 254 v konečnom znení **Európska komisia „podporuje založenie fondu na riešenie krízovej situácie** ex ante, financovaného prostredníctvom bankových odvodov (v súlade s rozsahom pôsobenia právnych predpisov EÚ v bankovníctve, t. j. smernice o kapitálových požiadavkách 2006/48/ES) s cieľom uľahčiť riešenie krízovej situácie bánk v úpadku tak, aby sa predišlo nákaze, umožniť bankám riadnu likvidáciu v takom časovom rozvrhu, ktorým sa predíde súrnemu predaju aktív“.

NOVELA ZÁKONA O POTRAVINÁCH

Dňa 27. septembra 2019 bol Národnou radou Slovenskej republiky schválený návrh zákona (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o potravinách“). Novelou sa zákonodarca pokúša reagovať na spoločensky aktuálnu tému globálneho plytvania potravinami.

→ Plytvanie potravinami

Plytvanie potravinami je nepochybne novodobým fenoménom, ktorý je spojený so zvyšovaním životnej úrovne, pohodlnosťou a prebytkom potravín predovšetkým medzi obyvateľstvom ekonomicky vyspelejších krajín. Odvrátenou stranou tohto javu je však aj skupina obyvateľov, ktorí si z finančných dôvodov nedokážu zabezpečiť dostatočný prísun potravín. Podľa verejne dostupných údajov, zverejnených Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) dňa 16. januára 2020 až 53% potravinového odpadu vyprodukuje domácnosti. **Ročne má ísť o zhruba 400 kg odpadu na osobu.** Dôvodmi vyhadzovania potravín sú pritom na Slovensku predovšetkým pokazenie potravín, uvarenie väčšieho množstva ako je možné skonzumovať, uplynutie dátumu spotreby, nákup väčšieho množstva ako bolo potrebné, respektíve nesprávne uskladnenie, zlé alebo nevhodné spracovanie a nesplnenie očakávaní nakúpených potravín. **Viac než 60 % odpadu z potravín v domácnostiach pritom predstavuje odpad z ovocia a zeleniny,** významný je tiež podiel hotových jedál, výrobkov z mäsa, mlieka a cereálne produkty, konštatuje ministerstvo.

Podľa Európskej komisie vyplytváme v EÚ asi 88 miliónov ton potravín, čo predstavuje 173 kg potravinového odpadu na obyvateľa. Aj v prípade Slovenska sa najväčšie množstvo živočíšneho a zmiešaného potravinového odpadu, rastlinného odpadu a zmiešaného komunálneho odpadu tvorí v domácnostiach. Druhý najväčší podiel na plytvaní potravinami má oblasť spracovania potravín (19 %). Nasleduje oblasť spoločného stravovania (12 %) a primárna produkcia (11 %).

→ Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku

Novela sa snaží riešiť problematiku plytvania potravín zameraním sa na povinnosti prevádzkovateľov potravinárskych podnikov. Prevádzkovateľom potravinárskeho podniku v zmysle čl. 3 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2012 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín sú fyzické alebo právnické osoby zodpovedné za zabezpečenie toho, aby sa v potravinárskom podniku pod ich kontrolou plnili požiadavky potravinového práva.

→ Paragraf 6 ods. 7 zákona o potravinách

Novela mení ustanovenie § 6 ods. 7 zákona o potravinách. Podľa pôvodného znenia (účinného až do 31. decembra 2023) potraviny po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti, len ak sú bezpečné, môže prevádzkovateľ bezodplatne previesť osobe vykonávajúcej činnosť s verejnoprospešným účelom v oblasti poskytovania sociálnej pomoci, humanitárnej starostlivosti alebo sociálnych služieb podľa osobitných predpisov (ďalej len „charitatívna organizácia“), pričom od nej nemôže za tieto potraviny požadovať akékoľvek priame alebo nepriame plnenie. Charitatívna organizácia môže nakladať s potravinami po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti až po jej registrácii podľa odseku 1, pričom je povinná pred začatím činnosti podľa odseku 9 písm. c) požiadať príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva o vykonanie úradnej kontroly každej výdajne charitatívnej organizácie podľa osobitného predpisu.

Nové ustanovenie § 6 ods. 7 zákona o potravinách, ktoré však nadobudne účinnosť až 01. januára 2024 bude znieť nasledovne: prevádzkovateľ, ktorý uvádza na trh potraviny v prevádzkarni s predajnou plochou väčšou ako 400 m², **je povinný uzatvoriť zmluvu o darovaní potravín po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti, len ak sú bezpečné, aspoň s jednou osobou vykonávajúcou činnosť s verejnoprospešným účelom v oblasti poskytovania sociálnej pomoci, humanitárnej starostlivosti alebo sociálnych služieb podľa**

osobitných predpisov (ďalej len „charitatívna organizácia“), pričom od nej nemôže za tieto potraviny požadovať akékoľvek priame alebo nepriame plnenie. Charitatívna organizácia môže nakladať s potravinami po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti až po jej registrácii podľa odseku 1, pričom je povinná pred začatím činnosti podľa odseku 11 písm. c) požiadať príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva o vykonanie úradnej kontroly každej výdajne charitatívnej organizácie podľa osobitného predpisu.

→ **Povinnosť prevádzkovateľov uzavrieť s charitatívnu organizáciu zmluvu o darovaní**

Zmena, ktorá sa novelou zavedie s účinnosťou od 1. januára 2024 spočíva v tom, že ustanovenie § 6 ods. 7 zákona o potravinách sa nebude vzťahovať na akéhokoľvek prevádzkovateľa potravinárskeho podniku, ale **len na prevádzkovateľa, ktorý uvádza na trh potraviny v prevádzkarni s predajnou plochou väčšou ako 400 m²**. Podľa právnej úpravy, účinnej do 31. decembra 2023 prevádzkovatelia môžu, ale nemusia potraviny po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti, len ak sú bezpečné bezodplatne previesť na charitatívnu organizáciu. Po novom (od 1. januára 2024) už budú prevádzkovatelia spĺňajúci podmienku podľa § 6 ods. 7 zákona o potravinách (uvádzanie potravín na trh v prevádzkarni s predajnou plochou nad 400 m²) povinní uzavrieť zmluvu o darovaní (darovanie predpokladá v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky bezodplatný charakter) potravín po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti, len ak sú bezpečné. Darovacia zmluva pritom musí byť uzatvorená aspoň s jednou charitatívnu organizáciou. Základným rozdielom, ktorý novela prináša je tak povinnosť, nie možnosť vymedzených prevádzkovateľov potravinárskych podnikov poukázať potraviny po dátume minimálnej trvanlivosti bezodplatne subjektom špecifikovaným v § 6 ods. 7 zákona o potravinách.

→ **Paragraf 6 ods. 8 a 9 zákona o potravinách**

Novela ďalej do ustanovenia § 6 vkladá nové odseky 8 a 9, v zmysle ktorých iný prevádzkovateľ ako prevádzkovateľ podľa odseku 7, uvádzajúci na trh potraviny, môže uzatvoriť zmluvu o darovaní

potravín, ktoré sú po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti, len ak sú bezpečné, s charitatívnu organizáciou, pričom od nej nemôže za tieto potraviny požadovať akékoľvek priame alebo nepriame plnenie. Na charitatívnu organizáciu sa vzťahujú všetky povinnosti podľa odsekov 7 a 13. Zmluva o darovaní podľa odsekov 7 a 8 musí okrem všeobecných náležitostí zmluvy obsahovať minimálne (1) harmonogram plnení a (2) podmienky dodania a prevzatia potraviny.

Zákondarca tak pri všetkých ostatných prevádzkovateľoch potravinárskych podnikov ponecháva ich slobodnú vôľu uzavrieť s charitatívnu organizáciou darovacia zmluvu podľa podmienok, ustanovených v § 6 ods. 9 zákona o potravinách a v ostatných predpisoch právneho poriadku Slovenskej republiky. Darovacia zmluva s charitatívnu organizáciou teda nie je povinný uzatvoriť prevádzkovateľ potravinárskeho podniku, ktorý uvádza na trh potraviny v prevádzkarni s predajnou plochou, ktorá nie je väčšia ako 400m².

→ **Účel novely**

Novela má ambíciu uvedenými opatreniami značne znížiť tvorbu potravinového odpadu najmä v maloobchode s potravinami. Najdôležitejšou zmenou je zavedenie povinnosti v prípade prevádzok, ktoré majú predajnú plochu nad 400 m², darovať (t.j. bezodplatne) potraviny, ktorým uplynul dátum minimálnej trvanlivosti, avšak len za predpokladu, že sú bezpečné. To znamená, že boli určitým spôsobom zmenené iba organoleptické vlastnosti potraviny, napríklad sa zmenila čiastočne farba alebo vôňa, avšak bez dopadu na bezpečnosť. Ako podľa predošlej právnej úpravy ostala zachovaná povinnosť charitatívnych organizácií sa registrovať a schvaľovať si prevádzku. Charitatívne organizácie môžu uvádzať na trh tieto potraviny iba bezodplatne.

→ **Sankcie**

Okrem niekoľkých legislatívno - technických úprav ustanovenia § 6, ktoré sú vzhľadom na zavedenie nových odsekov nevyhnutné, prináša novela aj zmenu v ustanovení § 28 ods. 2 zákona o potravinách, do ktorého sa novelou dopĺňa písmeno q). V zmysle nového ustanovenia § 28 ods. 2 písm. q) orgán úradnej kontroly potravín uloží právnickej osobe alebo fyzickej osobe -

podnikateľovi pokutu od 100 eur do 100 000 eur, ak v rozpore s týmto zákonom alebo osobitnými predpismi nesplní povinnosť uzatvoriť zmluvu o darovaní podľa § 6 ods. 7 alebo ods. 8. Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku, sa teda nesplnením povinnosti uzavrieť darovaciu zmluvu s charitatívnou organizáciou môže dopustiť správneho deliktu, za ktorý mu hrozí sankcia v podobe pokuty od 100 eur do 100 000 eur.

→ **Predpokladané vplyvy novely**

Podľa dôvodovej správy k novele sa predpokladá pozitívny vplyv na rozpočet verejnej správy z dôvodu príjmu z uložených pokút. Novela by mala zabezpečiť potraviny pre sociálne slabé rodiny alebo osoby preto sa predpokladá pozitívny sociálny vplyv a pozitívny vplyv na rodinu.

→ **Účinnosť novely**

Na záver by sme sa chceli pristiaviť pri účinnosti novely. Pôvodne navrhovaná účinnosť (od 01. januára 2020) bola v priebehu legislatívneho procesu upravená pozmeňujúcim a doplňujúcim návrhom samotnej navrhovateľky. Tá navrhla účinnosť novely posunúť z 1. januára 2020 na 1. januára 2024. Z odôvodnenia tejto zmeny vyplýva, že odloženie účinnosti novely o 4 roky sa navrhuje vzhľadom na nevyhnutnosť poskytnúť prevádzkovateľom potravinárskych podnikov a charitatívnym organizáciám dostatok času na prispôbenie novej právnej úprave a vytvorenie a prispôbenie si skladovacích kapacít.

Novela tak nadobudne účinnosť dňa 1. januára 2024.

NOVELA ZÁKONA O SUDCOCH A PRÍSEDIACICH

Dňa 5. decembra 2019 bol poslancami Národnej rady Slovenskej republiky schválený zákon č. 459/2019 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon o sudcoch a príseďiacich“).

Zákonodarca sa novelou snaží reagovať na pretrvávajúcu **nedôveru spoločnosti** v slovenské súdy a prokuratúru, ktorá bola v posledných mesiacoch vplyvom medializovaných informácií o pochybeniach sudcov a prokurátorov značne prehĺbená.

Európska komisia vypracovala v **novembri 2019 prieskum Eurobarometer**, ktorý bol zameraný na zisťovanie miery dôvery občanov členských krajín Európskej únie v súdnicstvo. Na Slovensku podľa predmetného prieskumu nedôveruje súdom až 72% občanov, čo Slovenskú republiku posunulo v meraní na predposlednú priečku.

Podstatou novely, ktorá má zabezpečiť obnovenie dôvery verejnosti v justíciu a právny štát, je zavedenie **nového dôvodu dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu**. Nový inštitút je do zákona o sudcoch a príseďiacich implementovaný v podobe ustanovenia **§ 22a**. Pred nadobudnutím účinnosti novely bolo možné dočasne pozastaviť výkon funkcie sudcovi, ktorý je **(1)** trestne stíhaný za úmyselný trestný čin alebo **(2)** proti ktorému sa vedie disciplinárne konanie za čin, za ktorý môže byť odvolaný z funkcie sudcu (**§ 22 ods. 1**).

→ Dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu

Po novom je možné výkon funkcie dočasne pozastaviť aj sudcovi, u ktorého **existujú dôvodné pochybnosti o tom, že spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ak tým môže byť vážne ohrozená dôveryhodnosť súdnicstva alebo dobrá povest' súdnicstva**. Podľa dôvodovej správy sa má novelou zavedenými opatreniami nielen reagovať na vzniknutú situáciu, ale má sa tiež zabezpečiť predchádzaniu vzniku súčasného stavu v budúcnosti.

Sudcov, napĺňajúcich nový dôvod dočasného pozastavenia funkcie sudcu **budú navrhovať (1) predseda Súdnej rady Slovenskej republiky, (2) minister spravodlivosti Slovenskej republiky** alebo **(3) predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky**. O návrhu na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu podľa novo zavedeného dôvodu bude následne rozhodovať **Súdna rada Slovenskej republiky**, a to do 30 dní od doručenia návrhu na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu (**§ 22a ods. 2 a 3**).

→ Maximálna doba dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu

Zákonodarca sa v novele venuje aj limitácii maximálneho trvania dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu. Takéto pozastavenie trvá v zmysle **§ 22a ods. 4** zákona o sudcoch a príseďiacich **až kým nepominú dôvody** na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu, najviac **6 mesiacov**. Súdna rada Slovenskej republiky môže dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu predĺžiť na návrh predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky alebo ministra spravodlivosti Slovenskej republiky **najviac o 6 mesiacov**. Celková doba dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu podľa novely však nesmie presiahnuť **12 mesiacov**.

Dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu podľa dôvodu v zmysle **§ 22a ods. 1** zákona o sudcoch a príseďiacich sa okrem uplynutia maximálnej dĺžky dočasného pozastavenia (**§ 22a ods. 4**) končí aj rozhodnutím Súdnej rady Slovenskej republiky o zrušení dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu. K takémuto zrušeniu môže dôjsť na návrh **(1)** toho, kto dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu alebo jeho predĺženie navrhol, **(2)** na návrh dotknutého sudcu alebo aj **(3)** bez návrhu. Podľa dôvodovej správy k novele nebude voči rozhodnutiu o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu možné podať odvolanie. Súdna ochrana bude zabezpečená možnosťou sudcu podať ústavnú sťažnosť.

→ Platové podmienky sudcu počas dočasného pozastavenia výkonu funkcie

Sudca, ktorému je dočasne pozastavený výkon funkcie sudcu podľa novelou zavedeného dôvodu má odo dňa dočasného pozastavenia nárok na plat vo výške **80 % základného platu**. Počas dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu sa sudca nesmie zdržiavať na pracovisku s výnimkou času nevyhnutného na uplatňovanie nárokov sudcu vo vzťahu k jeho osobnému úradu (§ 22a ods. 6). Následne sa rozdiel, o ktorý bol znížený funkčný plat sudcovi doplatí, a to ak dôjde k zániku dočasného pozastavenia funkcie sudcu (1) uplynutím maximálnej doby dočasného pozastavenia podľa § 22a ods. 4 zákona o sudcoch a prísediacich alebo (2) zrušením dočasného pozastavenia funkcie sudcu rozhodnutím Súdnej rady v zmysle § 22a ods. 5 zákona o sudcoch a prísediacich. V súvislosti s doplatením rozdielu funkčného platu však zákonodarca neopomína ani situáciu, keď k dočasnému pozastaveniu funkcie sudcu došlo z dôvodu (1) trestného stíhania za úmyselný trestný čin alebo (2) vedenia disciplinárneho konania za čin, za ktorý môže byť odvolaný z funkcie sudcu (§ 22 ods. 1), teda z dôvodov, ktoré boli súčasťou právnej úpravy už pred novelou zákona o sudcoch a prísediacich. V uvedených prípadoch sudca nebude mať nárok na doplatenie rozdielu funkčného platu, ak sa uvedené konania skončia buď (1) právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin alebo (2) uložením disciplinárneho opatrenia odvolanie z funkcie sudcu.

Ďalšou otázkou, ktorou sa novela zaoberá je **otázka súbehu** viacerých dôvodov dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu. Popri vedení trestného stíhania za úmyselný trestný čin, vedení disciplinárneho konania za čin, za ktorý môže byť sudca odvolaný z funkcie sudcu prináša novela aj tretí dôvod, ktorým je existencia dôvodných pochybností o tom, že sudca spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ak tým môže byť vážne ohrozená dôveryhodnosť súdnictva alebo dobrá povesť súdnictva.

→ Súbeh viacerých dôvodov dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu

Pôvodné znenie zákona o sudcoch a prísediacich upravovalo problematiku súbehu viacerých dôvodov v pôvodnom ustanovení § 22a, ktoré však bolo nahradené novým znením ustanovenia § 22a, obsah ktorého sme priblížili v predošlých statiach. Súbeh viacerých dôvodov pozastavenia výkonu

funkcie sudcu je od účinnosti novely upravený v § 22b zákona o sudcoch a prísediacich. V zmysle predmetného ustanovenia ak počas dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu dôjde k naplneniu niektorého z ďalších dôvodov dočasného pozastavenia, rozhodne o rozšírení dôvodov dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu orgán príslušný podľa § 22 alebo § 22a, a to v závislosti od toho, o aký dôvod sa dočasné pozastavenie rozširuje a aký orgán je príslušný o ňom rozhodnúť. Podľa ustanovenia § 22b ods. 2 zákona o sudcoch a prísediacich ak má sudca dočasne pozastavený výkon funkcie sudcu z viacerých dôvodov, rozdiel, o ktorý bol funkčný plat sudcu skrátený, možno sudcovi vyplatiť, až keď odpadnú všetky dôvody dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu.

Vzhľadom k tomu, že súčasná spoločenská situácia neznamená len nedôveru verejnosti v súdnictvo, ale aj v systém prokuratúry, neopomína novela ani túto časť fungovania právneho štátu.

→ Dočasné pozastavenie výkonu funkcie prokurátora

Zákon č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry“) sa v § 13 dopĺňa o ods. 2. V zmysle § 13 ods.1: „Prokurátorovi možno dočasne pozastaviť výkon jeho funkcie až do právoplatného skončenia trestného konania alebo disciplinárneho konania, ak je (1) trestne stíhaný pre úmyselný trestný čin, (2) trestne stíhaný pre trestný čin spáchaný z nebanlivosti v súvislosti s výkonom funkcie prokurátora alebo (3) disciplinárne stíhaný pre skutok, za ktorý môže byť zbavený funkcie prokurátora. Podľa nového odseku 2 ustanovenia § 13: „prokurátorovi možno dočasne pozastaviť výkon funkcie prokurátora aj vtedy, ak existujú dôvodné pochybnosti o tom, že spĺňa predpoklad podľa § 6 ods. 2 písm. d) (je bezúhonný a jeho morálne vlastnosti dávajú záruku, že funkciu prokurátora bude riadne vykonávať - poznámka autora), ak tým môže byť vážne ohrozená dôveryhodnosť prokuratúry alebo dobrá povesť prokuratúry. Dočasné pozastavenie výkonu funkcie prokurátora podľa prvej vety trvá až kým nepominú dôvody na dočasné pozastavenie výkonu funkcie. Platové podmienky prokurátora počas

dočasného pozastavenia výkonu funkcie výkonu funkcie prokurátora, najviac 6 mesiacov. Dočasné pozastavenie výkonu funkcie prokurátora možno predĺžiť najviac o 6 mesiacov. Celková doba dočasného pozastavenia výkonu funkcie prokurátora nesmie presiahnuť 12 mesiacov.

Podobne ako v prípade dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu možno aj pri prokurátoroch vidieť rozšírenie dôvodov dočasného pozastavenia výkonu funkcie. Pôvodné dôvody dočasného pozastavenia výkonu funkcie prokurátora podľa § 13 ods. 1 zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry teda ostávajú zachované, ale **rozširujú sa o dôvod podľa § 13 ods. 2.**

Ďalším rozšírením, ktoré novela prináša, je otázka subjektu, rozhodujúceho o dočasnom pozastavení výkonu funkcie prokurátora. Kým o pozastavení funkcie podľa § 13 ods. 1 zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry rozhodoval a naďalej rozhoduje Generálny prokurátor Slovenskej republiky o dočasnom pozastavení výkonu funkcie podľa nového dôvodu (§13 ods. 2) rozhoduje **Generálny prokurátor Slovenskej republiky na návrh Rady prokurátorov alebo bez návrhu po predchádzajúcom súhlase Rady prokurátorov.** Zákonodarca tak zapája do rozhodovania o dočasnom pozastavení výkonu funkcie prokurátora podľa novo zavedeného dôvodu aj **Radu prokurátorov.**

➔ **Platové podmienky prokurátora počas dočasného pozastavenia výkonu funkcie**

Problematiku platových pomerov prokurátora počas dočasného pozastavenia výkonu funkcie prokurátora upravuje **§ 104 ods. 1** zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry, podľa ktorého počas dočasného pozastavenia výkonu funkcie prokurátora **podľa § 13 ods. 1** patrí prokurátorovi plat vo výške **30 % zo základného platu**, na ktorý by bol mal nárok, keby nebol dočasne pozastavený výkon jeho funkcie. Počas dočasného pozastavenia výkonu funkcie prokurátora podľa **§ 13 ods. 2** patrí prokurátorovi plat vo výške **80 % zo základného platu**, na ktorý by bol mal nárok, keby nebol dočasne pozastavený výkon jeho funkcie. Novela teda ponecháva platové podmienky pri dočasnom pozastavení výkonu funkcie prokurátora podľa pôvodných dôvodov zachované, avšak dopĺňa nárok prokurátora na časť platu počas dočasného pozastavenia funkcie z novo

zavedeného dôvodu, kedy podobne ako je to pri sudcoch patrí prokurátorovi počas dočasného pozastavenia funkcie plat vo výške **80 % základného platu.**

Poslednou zmenou, ktorú novela do zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry prináša je zavedenie novej kompetencie Rady prokurátorov v zmysle § 224 ods. 1 zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry. Do predmetného ustanovenia sa zavádza nové písmeno b), podľa ktorého **Rada prokurátorov môže podať návrh na dočasné pozastavenie výkonu funkcie prokurátora alebo udeľuje súhlas k dočasnému pozastaveniu výkonu funkcie prokurátora (§ 13 ods. 3).** Vzhľadom na vyššie uvedené je táto zmena logickým rozšírením právomoci Rady prokurátorov.

Novela sa okrem zákona o sudcoch a prísediacich a zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry dotkla aj zákona 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

➔ **Pôsobnosť Súdnej rady SR pri dočasnom pozastavení výkonu funkcie**

Novela prináša viacero čiastkových zmien zákona o súdnej rade, z ktorých vzhľadom na tému tohto príspevku pokladáme za najdôležitejšiu zmenu **v § 4 ods. 1, ktorý sa rozširuje o písmeno j)**, v zmysle ktorého **do ďalšej pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky patrí rozhodovať o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu**, ak tak ustanovuje osobitný predpis. Zákonodarca tak už len technicky reagoval na novelou zavedené rozšírenie dôvodov dočasného pozastavenia funkcie sudcov a prokurátorov a s tým súvisiace rozšírenie úloh Súdnej rady Slovenskej republiky. Okrem uvedeného je novelou rozšírené aj ustanovenie § 7 ods. 2 zákona o súdnej rade, do ktorého sa pridáva veta: „ak ide o rozhodovanie o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu, predseda súdnej rady udeľí slovo, kedykoľvek o to požiadajú, tomu, kto návrh na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu podal, a dotknutému sudcovi.“ Vzhľadom na naliehavý verejný záujem navrhli predkladatelia novely zavedenie účinnosti dňom vyhlásenia v Zbierke Zákonov Slovenskej republiky. **Novela sa stala účinnou dňa 27. decembra 2019.**

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeniach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, autora článkov Mgr. Martina Točeka prostredníctvom emailovej adresy taby@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2020